

2020 AASTA ARUANNE

ANDMEKAITSEÕIGUSTE TAGAMINE MUUTUVAS MAAILMAS KOKKUVÕTE

ANDMEKAITSEÕIGUSTE TAGAMINE MUUTUVAS MAAILMAS

Euroopa Andmekaitseinspektsiooni on sõltumatu Euroopa asutus, mis on loodud isikuandmete kaitse üldmäärusega ja mille eesmärk on tagada andmekaitsestandardite järjepidev kohaldamine Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP). Selle eesmärgi saavutamiseks edendab nõukogu riiklike järelevalveasutuste vahelist koostööd ja väljastab üldiseid, kogu EMPd hõlmavaid suuniseid andmekaitsestandardite tõlgendamise ja kohaldamise kohta.

Euroopa Andmekaitseinspektsioonis kuuluvad ELi järelevalveasutuste juhid ja Euroopa Andmekaitseinspektor. Euroopa Komisjonil ja isikuandmete kaitse üldmäärusega seotud küsimustes Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni järelevalveametil on õigus osaleda Euroopa Andmekaitseinspektsiooni tegevuses ja koosolekutel, aga neil ei ole hääleõigust. EMP riikide (Island, Liechtenstein ja Norra) järelevalveasutused on samuti Euroopa Andmekaitseinspektsiooni liikmed, kaneilei ole hääleõigust. Euroopa Andmekaitseinspektsiooni asub Brüsselis.

Euroopa Andmekaitseinspektsiooni on sekretariaat, mille tagab Euroopa Andmekaitseinspektor. Euroopa Andmekaitseinspektsiooni

ja Euroopa Andmekaitseinspektsiooni vahelise koostöö tingimused on määratud kindlaks vastastikuse mõistmise memorandumiga.

1. 2020. AASTA PÕHIPUNKTID

1.1. Euroopa Andmekaitseinspektsiooni panus isikuandmete kaitse üldmääruse hindamisse

2020. aasta veebruaris panustasid Euroopa Andmekaitseinspektsiooni ja riiklikud järelevalveasutused Euroopa Komisjoni ellu viidud isikuandmete kaitse üldmääruse hindamisse ja läbivaatamisse, nagu nõutakse isikuandmete kaitse üldmääruse artikliga 97.

Euroopa Andmekaitseinspektsiooni hinnangul on isikuandmete kaitse üldmäärus tugevdanud andmekaitset kui põhiõigust ja ühtlustanud andmekaitsepõhimõtete tõlgendamist.

FLisateavet Euroopa Andmekaitseinspektsiooni kohta leiate meie veebisaidilt aadressil

edpb.europa.eu.

Andmesubjektide õigusi on tugevdatud ja nad on üha enam kursis oma andmekaitseõiguste kasutamise viisidega. Isikuandmete kaitse üldmäärus aitab samuti suurendada ELi õigusraamistiku ülemaailmset nähtavust ja seda võetakse väljaspool ELi eeskujuks. Euroopa Andmekaitseõukogu märgib oma aruandes, et tema hinnangul on isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamine olnud edukas, aga kinnitab, et jätkuvalt esineb mitmeid probleeme. Need tulenevad näiteks järelevalveasutuste siiani ebapiisavatest vahenditest ning ebakõladest riiklikes menetlustes, mis mõjutavad järelevalveasutuste koostöömehhanismi.

Nendest väljakutsetest hoolimata on Euroopa Andmekaitseõukogu veendunud, et järelevalveasutuste vaheline jätkuv koostöö aitab kaasa isikuandmete kaitse kultuuri ja järelevalve tavade ühtlustumisele.

Lisaks sellele on Euroopa Andmekaitseõukogu seisukohal, et isikuandmete kaitse üldmääruse muutmise oleks ennatlik.

1.2. COVID-19-le reageerimisega seotud probleemid

COVID-19 pandeemia ajal hakkasid EMP liikmesriigid võtma meetmeid, et jälgida, piirata ja maandada viiruse levikut. Mitmed neist meetmetest hõlmasid isikuandmete töötlemist, näiteks kontaktide jälgimise mobiilirakendused, asukohaandmete kasutamine või terviseandmete töötlemine uuringute otstarbel. Seetõttu esitas Euroopa Andmekaitseõukogu suunised COVID-19 pandeemia kontekstis isikuandmete töötlemise kohta. Selle ajavahemiku jooksul vastas Euroopa Andmekaitseõukogu ka Euroopa Parlamendi liikmete kirjadele, küsides täpsemaid selgitusi COVID-19ga seotud küsimustes.

1.3. Isikuandmete rahvusvahelised vood pärast otsust kohtuasjas Schrems II

16. juulil 2020 tegi Euroopa Liidu Kohus otsuse kohtuasjas C-311/18 (*Schrems II*). Euroopa Liidu Kohus uuris kaht mehhanismi, mis võimaldavad kanda isikuandmeid üle EMP riikidest EMPsse mittekuuluvatesse (kolmandatesse) riikidesse, nimelt ELi-USA andmekaitseraamistikku Privacy Shield ja standardseid andmekaitseklausleid. Euroopa Liidu Kohus tunnistas ELi-USA andmekaitseraamistiku Privacy Shield aluseks oleva kaitse piisavuse otsuse kehtetuks. Seetõttu ei saa seda raamistikku enam edastamismehhanismina kasutada. Kohus otsustas samuti, et Euroopa Komisjoni otsus 2010/87 kolmandates riikides asuvatele andmetöötajatele isikuandmete edastamise standardsete andmekaitseklauslite kohta kehtib. Seega võib neid jätkuvalt kasutada andmete rahvusvaheliseks edastamiseks. Seda tingimusel, et andmeekspordijahindab (vajadusekorral andmeimportija abiga) enne ülekannet kõnealuse ülekande kontekstis tagatava kaitse taset, võttes arvesse nii standardseid andmekaitseklausleid kui ka andmeimportija riigi õigussüsteemi asjakohaseid aspekte seoses selle kolmanda riigi avaliku sektori asutuste juurdepääsuga kõnealustele andmetele. Selle hindamise käigus arvesse võetavate tegurite mitteamendav loetelu on esitatud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 45 lõikes 2.

Kohtuotsusel on ulatuslik mõju EMPs tegutsevatele üksustele, kes kasutavad neid mehhanisme isikuandmete ülekandeks Ameerika Ühendriikidesse ja muudesse kolmandatesse riikidesse. Seega väljastas Euroopa Andmekaitseõukogu mitu suunisdokument, sh loetelu korduvatest küsimustest, ning teatud soovitud kohtuotsuse ja selle rakendamise kohta.

1.4. Esimene isikuandmete üldmääruse artikli 65 alusel tehtud siduv otsus

9. novembril 2020 võttis Euroopa Andmekaitseõukogu vastu esimese vaidluse lahendamise otsuse isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 65 alusel. Siduva otsusega lahendati vaidlus, mis tekkis pärast seda, kui liri järelevalveasutus, mis tegutses juhtiva järelevalveasutusena, väljastas otsuse eelnõu Twitter International Company kohta ning teatud murelikud järelevalveasutused esitasid selle kohta asjakohased ja põhjendatud arvamused.

2. EUROOPA ANDMEKAITSEÕUKOGU TEGEVUS 2020. AASTAL

2020. aastal võttis Euroopa Andmekaitseõukogu vastu sotsiaalmeedia kasutajatele mõeldud kümme suunist, mis käsitlevad muu hulgas vastutava töötaja ja volitatud töötaja mõistet, ning täiendavad kolm suunist, mis võeti vastu pärast avalikku konsultatsiooni. Euroopa Andmekaitseõukogu väljastas samuti kaks soovitud.

Euroopa Andmekaitseõukogu tegi samuti nende protseduuride järelevalvet, mis käsitlevad ühtsemat protsessi selgitamist ning mille eesmärk on tagada selle tõhusus järelevalveasutuste jaoks. 2020. aastal väljastas Euroopa Andmekaitseõukogu 32 arvamust isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 64 alusel. Enamik neist arvamustest käsitlesid käitumisjuhendi järelevalveasutuse või sertifitseerimisasutuse akrediteerimisnõuete eelnõusid ning

erinevate ettevõtete siduvaid kontsernisisesid eeskirju.

3. JÄRELEVALVEASUTUSTE TEGEVUS 2020. AASTAL

Riiklikud järelevalveasutused on sõltumatud avaliku sektori asutused, kes teevad andmekaitseõiguse kohaldamise järelevalvet. Järelevalveasutustel on oluline roll üksikisikute andmekaitseõiguste tagamisel. Nad saavad selleks kasutada parandusvolitusi.

Euroopa Andmekaitseõukogu veebisaidil on loetelu järelevalveasutuste järelevaimeetmetest, mis on seotud isikuandmete kaitse üldmääruse täitmise tagamisega riiklikul tasandil.

Euroopa Andmekaitseõukogu avaldas oma veebisaidil registri otsustest, mille riiklikud järelevalveasutused on teinud kooskõlas ühtse kontaktpunkti koostöömehhanismiga (isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 60).

3.1. Piiriülene koostöö

Isikuandmete kaitse üldmäärusega nõutakse, et EMP järelevalveasutused teeksid tihedat koostööd, et tagada isikuandmete kaitse üldmääruse järjepidev kohaldamine ning isikuandmete kaitse kõikjal EMPs. Üks nende ülesannetest on kooskõlastada otsustusprotsessi piiriülese andmete töötlemise puhul.

1. jaanuarist 31. detsembrini 2020 menetleti 628 piirilest juhtumit, millest 461 algatati kaebuse alusel ja 167 muul alusel, näiteks lähtuvalt uurimistest, õiguslikest kohustustest ja/või meediaaruannetest.

Ühtse kontaktpunkti mehhanism tähendab koostööd juhtiva järelevalveasutuse ja asjaomaste järelevalveasutuste vahel. Uurimist juhivad juhtiv järelevalveasutus, kellel on oluline roll asjaomaste järelevalveasutuste vahelise konsensus

saavutamisel. Sama asutus hoolitseb ka selle eest, et vastutava töötaja või volitatud töötaja suhtes tehakse kooskõlastatud otsus. 1. jaanuarist 31. detsembrini 2020 koostati 203 otsuse eelnõu, millest 93 tulemusena tehti **lõplik otsus**, mis avaldatakse avalikus registris.

Vastastikuse abi menetlusega saavad järelevalveasutused küsida teavet teistelt järelevalveasutustelt ja taotleda muid tõhusa koostöö meetmeid, näiteks eelnevat luba või uurimise läbiviimist. 1. jaanuarist 31. detsembrini 2020 algatasid järelevalveasutused 246 ametlikku vastastikuse abi menetlust. Nad algatasid 2258 kõnealust mitteametlikku menetlust. Vastastikust abi kasutavad ka järelevalveasutused, kes paluvad pädevatel järelevalveasutustel menetleda neile laekunud kaebusi, mis ei ole seotud isikuandmete kaitse üldmääruses määratletud piiriülese isikuandmete töötlemisega.

4. KONSULTEERIMINE SIDUSRÜHMADEGA JA LÄBIPAISTVUS

COVID-19 pandeemia ajal vastas Euroopa Andmekaitsekoostöö Euroopa Parlamendi liikmete kirjadele, küsides täpsemaid selgitusi COVID-19ga seotud küsimustes. Euroopa Andmekaitsekoostöö korraldas õigustatud huvi teemalise sidusrühmade ürituse. Ürituse eesmärk oli koguda märkusi ja arvamusi selle konkreetse teema kohta, et koostada tulevikus suuniseid.

Pärast suuniste esialgset vastuvõtmist korraldab Euroopa Andmekaitsekoostöö avalikke konsultatsioone, et anda sidusrühmadele ja kodanikele võimalus esitada täiendavaid märkusi, mida võetakse arvesse edasiste suuniste koostamisel. 2020. aastal algatas Euroopa Andmekaitsekoostöö ja viis ellu seitse sellist konsultatsiooni.

Euroopa Andmekaitsekoostöö korraldas kolmandat aastat järjest küsitluse, mis on osa Euroopa Andmekaitsekoostöö

tegevuse iga-aastasest läbivaatamisest isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 71 lõike 2 valdkonnas. Küsimused keskendusid Euroopa Andmekaitsekoostöö tööle ja töötulemustele 2020. aastal, eelkõige selle suunistele ja soovitudele, et mõista ulatust, milles sidusrühmad peavad Euroopa Andmekaitsekoostöö suuniseid isikuandmete kaitse üldmääruse sätete tõlgendamisel kasulikuks ning et teha kindlaks viisid, kuidas tulevikus paremini toetada üksikisikuid ja organisatsioone andmekaitse valdkonnas.

5. STRATEEGIA JA EESMÄRGID 2021. AASTAKS

Euroopa Andmekaitsekoostöö määras kindlaks oma **aastate 2021–2023 strateegia**, mis hõlmab strateegiliste eesmärkide nelja peamist sammu ning samba kohta kolmest peamisest meetmest koosnevat komplekti, et need eesmärgid saavutada. 2021. aasta alguses võttis Euroopa Andmekaitsekoostöö, kooskõlas nõukogu töökorra punktiga 29, vastu oma 2021–2022 **tööprogrammi**. Tööprogramm lähtub Euroopa Andmekaitsekoostöö aastate 2021–2023 strateegia prioriteetidest ja strateegilistest eesmärkidest.

Kontaktandmed

Postiaadress

Rue Wiertz 60, B-1047 Brüssel

Büroo adress

Rue Montoyer 30, B-1000 Brüssel